

PROCEDURA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV

Cristina LAZARENCO, Facultatea de Drept

Administrative litigation procedure is one of the most discussed topics of the administrative law. The importance of the subject is reflected in the large number of files under review in Administrative Court and the topic highlights the real situation related to administrative contentious relations. Administrative Litigation Law is law which include the entire examination procedure of administrative litigations. Administrative litigation procedure consists of two steps First-preliminary procedure and the second which is the direct examination by the Administrative Court.

Procedura contenciosului administrativ reprezintă unul din cele mai discutabile subiecte din domeniul dreptului administrativ. **Actualitatea** temei se reflectă în faptul că în prezent se află în examinare un număr impunător de dosare în contenciosul administrativ, care evidențiază situația reală ce ține de raporturile administrative litigioase. În cercetarea asupra subiectului respectiv, ne-am ghidat de opiniile doctinarilor din Republica Moldova, precum și din alte state.

Scopul subiectului supus examinării consistă în obligativitatea cercetării și sistematizării atât a legislației, cât și a practicii judiciare în procedura de examinare a cauzelor în contenciosul administrativ. Depistarea lacunelor legislative în domeniul respectiv, precum și propunerea de noi recomandări, pentru înlăturarea acestora, reprezintă un scop primordial.

Procedura prealabilă în contenciosul administrativ își are

fundamentul în principalele izvoare de drept care reglementează instituția controlului legalității actelor administrative în Republica Moldova, și anume: Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994, Legea contenciosului administrativ, nr. 793 din 10 februarie 2000, Legea cu privire la petiționare, nr. 190 din 19 iulie 1994, Codul de procedură civilă al Republicii Moldova etc. Potrivit articolului 1 din Legea contenciosului administrativ: „(2) *Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată*” [1]. Recunoașterea drepturilor încălcate se realizează cu respectarea procedurii prealabile, care este o *formă a controlului legalității și oportunității actelor administrative, exercitată la cererea persoanelor interesate sau a altor autorități ale administrației publice*. Astfel, respectarea procedurii prealabile este obligatorie, încât nerespectarea acesteia se sancționează de legea procesual-civilă. În conformitate cu articolul 170 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova „*judecătorul va restitui cererea de chemare în judecată dacă va constata nerespectarea de către reclamant a procedurii de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară*” [2]. Totuși, de la aceasta regulă sunt câteva excepții, cazuri exprese prevăzute de alte legi, care permit adresarea direct în instanța de judecată. Astfel de cazuri sunt prevăzute de Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28 decembrie 2006.

Un exemplu, în acest sens, este situația când primarul poate ataca actele consiliului local direct în instanța de contencios administrativ [3]. Referitor la procedura prealabilă, s-a expus și Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. În fața acesteia stătea întrebarea dacă prin introducerea procedurii prealabile nu se încalcă art. 6 din Convenție, și anume, dreptul la justiție. În cauza *Malahov vs Moldova*, curtea a notat că: dreptul la „o instanță”, garantat de articolul 6, presupune inclusiv dreptul de acces la aceasta, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor de judecată [4].

Legea cu privire la contenciosul administrativ prevede că procedura prealabilă se realizează prin depunerea unei cereri prealabile autorității care a emis actul administrativ sau autorității ierarhic

superioare. Legea respectivă nu prevede oarecare dispoziții ce s-ar referi la conținutul cererii prelabile. Astfel, această lacună este înlăturată de Legea cu privire la petiționare, nr. 190 din 19 iulie 1994. De asemenea, legea contenciosului administrativ oferă autorităților publice un termen de 30 de zile pentru examinarea cererii și pentru emiterea unei hotărâri de suspendare a actului administrativ, modificarea acestuia sau revocarea lui.

Legea națională nu prevede expres anumite condiții speciale privind forma și conținutul cererii de chemare în instanța de contencios administrativ. În acest sens, legea face trimitere la condițiile impuse de Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, în privința cererii de chemare în judecată, și anume, prevederile art. 166 Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, care reglementează forma și cuprinsul cererii de chemare în judecată și ale art. 167 CPC RM, în care este indicată lista documentelor care necesită a fi anexate la cererea de chemare în judecată.

În afară de aceasta, pentru ca instanța de contencios administrativ să admită cererea, aceasta trebuie să întrunească anumite condiții de admisibilitate, care vor fi examinate de către instanță în prealabil, înainte de examinarea fondului cauzei, una dintre care este și verificarea respectării procedurii prelabile. Examinarea în fond se efectuează în condițiile CPC.

În conformitate cu art.25 alin.(1) al Legii contenciosului administrativ, „Judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ, poate emite una din cele trei soluții, și anume:

- să respingă acțiunea ca fiind nefondată sau depusă cu încălcarea termenului de prescripție;
- să admită acțiunea și să anuleze, în tot sau în parte, actul administrativ;
- să admită acțiunea și să constate circumstanțele care justifică suspendarea activității consiliului local sau a consiliului raional.

Referindu-ne la căile de atac, Legea prevede că hotărârea instanței de contencios administrativ asupra acțiunii judecate în fond poate fi atacată cu recurs, în termen de 15 zile de la data pronunțării sau de la data comunicării hotărârii integrale.

Totodată, ținem să menționăm că, la 05 iulie 2012, a fost adoptată Legea nr.155 pentru modificarea și completarea Codului de procedură

civilă al Republicii Moldova [5]. Ca rezultat al adoptării respectivei legi, au fost modificate câteva articole din CPC, și anume, ceea ce ține de recurs, afectând și modalitatea de atacare a hotărârilor judecătorești ca instanțe de contencios administrativ. Prin urmare, a fost introdusă și calea de atac – apelul. Astfel, căile de atac se exercită în ordinea CPC RM.

Hotărârea emisă în instanța de contencios administrativ se pune în executare doar după înlăturarea tuturor posibilităților de atacare a acesteia. Deci, când devine definitivă și irevocabilă.

Concluzionând asupra studiului respectiv, menționăm că, pentru examinarea acțiunii de către instanța de contencios administrativ, procedura prealabilă reprezintă o cerință de bază. De asemenea, aceasta reprezintă o garanție a exercitării drepturilor și intereselor părții vătămate printr-un act administrativ ilegal, precum și scăderea fluxului de dosare examinate în contenciosul administrativ. Pe lângă Legea contenciosului administrativ, instanța de judecată se călăuzește de CPC.

Venim și cu câteva recomandări. Astfel, propunem:

– includerea în textul Legii cu privire la contenciosul administrativ a căii de atac – apelul;

– includerea în textul Legii cu privire la contenciosul administrativ a unor prevederi legale privind repararea prejudiciului material și moral;

– elaborarea și adoptarea Codului de procedură administrativă;

– includerea în textul Legii cu privire la contenciosul administrativ a unor prevederi referitoare la conținutul cererii prealabile.

Referințe:

1. Legea contenciosului administrativ, nr. 793 din 10 februarie 2000. Republicată în *Monitorul Oficial*, ediție specială, din 03.10.2006.
2. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003. Republicat în *Monitorul Oficial*, nr. 130-134 din 21.06.2013.
3. Legea privind administrația publică locală, nr.436 din 28 decembrie 2006. În: *Monitorul Oficial*, nr. 32-35 din 09.03.2007.
4. Malahov contra Moldovei, hotărârea CtEDO nr. 32268/02 din 07 iunie 2007.
5. Legea pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova, nr. 155 din 05 iulie 2012. În: *Monitorul Oficial*, nr. 185 din 31.08.2012.

Recomandat

Elena BOBEICA, magistru în drept, lector universitar